

טבעת מלכותית ממקל של מטאטא

"המתח בין המלים 'זהב' ו'שחוט' מסקרן משעה שנבנת הזיקה בין האמנות לתעשייה", אומרת רגנית שטרן שוקן, אוצרת התערוכה "זהב שחוט - תכשיט ישראלי 3", המוצגת במוזיאון ארץ ישראל בתל אביב. זוהי השלישית בסדרת תערוכות המציגות את היצירה העכשווית בתחום עיצוב התכשיט ומעמדו בעולם העיצוב בן זמננו. כ-70 המשתתפים בתערוכה, ובהם אדריכלים, מעצבי מוצר ותכשיטנים, התבקשו להתייחס בעבודותיהם לכותרת התערוכה ולקשר בין אמנות לתעשייה. בניגוד לשתי התערוכות הקודמות בסדרה, שהציגו פן רחב של היצירה העכשווית בתחום עיצוב התכשיטים, החליטה שטרן שוקן להתמקד הפעם בשני נושאים מרכזיים: האחד, זהב שחוט, שפירושו בהקשר מקראי-צורפתי הוא זהב מושחז, מרודר ומרוקע, והשני, הקשר בין היצירה האמנותית לתעשייה. שטרן שוקן עוסקת בשנים האחרונות - הן כיוצרת והן כראש החוג לעיצוב תכשיטים בבית הספר הנטו בניסיון למצוא חיבור בין ייצור תעשייתי לבין יצירה אמנותית המעניקה ביטוי אישי.

התערוכה, וכמוה גם המאמרים בקטלוג הנילווה, מכוונים לעבר מטרה זו, אבל רק מעטים מבין משתתפיה מתייחסים אליה בפועל. היחס לתעשייה, ככל שהוא קיים בתערוכה, מתבטא בעיקר בשימוש חוזר ולא בייצור עצמו. רוב המוצרים הם בעלי אופי פרטני של יצירה ייחודית. ככלל, התערוכה מוכיחה שוב כי העיצוב הישראלי, ועיצוב התכשיטים בפרט, הוא בעל רמה גבוהה, תפישת קונצפטואלית ויכולת ביצוע. אפשר להבחין בשימוש חכם ב"רדי-מייד", שלמרות היותו שחוק - ואולי דווקא משום כך - מצליח להפתיע ברמיון יצירתי וחיבור בין פשוטות, שימוש חוזר באלמנטים תעשייתיים, ויופי טקסי ומרגש של תכשיט.

התערוכה אינה אחידה ברמתה ונראה כי נעשו ויתורים של איכות על מזבח הקונצפט. עם זאת, יש בה לא מעט עבודות מרגשות ומחדשות העוסקות בחיבור בין טכנולוגיה מודרנית לבין המסורת. דוגמה לכך היא העבודה של אשר ארנון, "הדבר האמיתי", שמתייחסת להילה ולאור שהזהב מקרי, ולא אל החומר עצמו, באמצעות דימויים שמרניים על מסך ועיר.

נועה וידר מציגה בתערוכה טבעת העשויה חומרים פשוטים כמו גומי משרדי וחלקי שעונים ומכונות תפירה. המוצר משרד פרדוקס רעיוני בין החלקים המרכיבים אותו לבין צורתו הסופית. חיבור מעניין בין תרבויות וצורות פולחן עשית האדריכלית טולה עמיר בשרשרת השיניים שמחוברות על ידי אביזרי ייחודיים, שקיבלו לאחרונה מעמד של תכשיט מודרני. באותו הקשר יצרה זיויה פירסינג לקורה הצרדית ליד השמשה של המכונית. היא מעמידה באור אירוני את היחס לסמלי סטטוס.

עבודות בולטות נוספות הן טבעות המלך של סמדר פרידמן, העשויות מקל של מטאטא המעובר למוצר מהודר ויוקר רתי; כך נוצר ניגוד בין חומר פשוט וחושני לבין שימוש מלכותי וכוחני. ורד קמינסקי, שירת בררך כלל תכשיטים מ"רדי-מייד", מציגה עגילים המבוססים על מבנה מובייל אבולוציוני. יש לציין לשבח את עיצוב התצוגה, שנעשה על ידי קבוצת "הטחנה לעיצוב". צינורות המתכת שבהם

נפתחו פתחים לצפייה בתכשיטים המונחים בתוכם מעניקים מראה מרענן לתערוכה.

"זהב שחום" - תכשיט ישראלי 3. מוזיאון ארץ ישראל, רח' לבנון 2 רחמ אביב. יום ראשון/חמישי 9:00-15:00, יום שישי ושבת 10:00-14:00. עד 31 באוקטובר

למעלה בתמונה הגדולה ובכיוון השעון: "טבעות המלך" של סמדר פרידמן; "חשיפת שיניים" של טולה עמיר; "הכל זהב" של נועה נדיר; ורד קמינסקי, עגילים, "2x2"; "הדבר האמיתי" של אשר ארנון